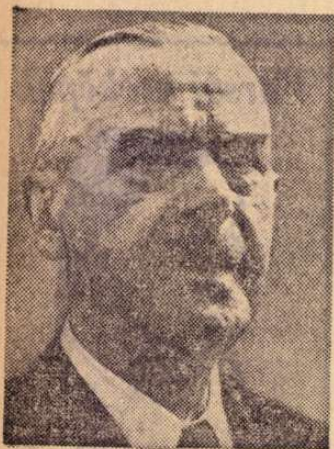

Thomas Mann

Thomas Mann, a nagy német író, 1955. augusztus 12-én 20.00 órakor, nyolcvan éves korában a zürichi kantoni kórházban meghalt.

Thomas Mann érgyulladásban szenvedett. Betegsége eleinte normális lefolyású volt. Péntek reggel váratlanul keringési zavarok léptek fel. Az orvosok eredménytelenül próbálták megakadályozni állapotának kritikussá válását.

A halál órájában az író betegágyánál felesége és két gyermeke volt jelen.

A Magyar Írók Szövetsége táviratban fejezte ki részvétét Thomas Mann özvegyének és a Német Írók Szövetségének.

★

Meghalt Thomas Mann. Háromszavas, egyszerű mondat ez, imént hallottam, most írtam le a papírra, nézem, mégsem értem, nem hiszem el. Pedig mi hihetetlen van abban, hogy egy nyolcvan éves ember meghalt?

Fölháborító, képtelen igazságtalanságnak éreztem mindig, ha valaki munkáját, amelyet szeretett, amelyért élt és amely másokért élt, nem bírta befejezni. Hogy lehet az, hogy az alkotás olyan óriása, olyan megszállottja, mint amilyen ő volt, nem kapta meg a sorstól

azt a jogos, szűkreszabott elégtételt és fizetséget sem, hogy véghezvigye mindazt, amit akart? Egy regény írása közben halt meg, olyan művön dolgozott éppen, amelyet mintegy ötven éve hordott, alakított magában. Most már sohasem lesz kész sem ez, sem a többi — ez a hihetetlen.

De ami elkészült! Az bizonyos, hogy a világirodalom ropant hegyláncának egyik széduletes csúcsa volt ő. Tanulmányköteteket lehetne írni minden regényéről, jelentőségéről, nagyságának forrásairól, de most még néhány józanul értékelő sorra is alig futja. Hatalmas, élő tükör volt — megpillanthatta magát benne az előbb lassan, majd mind sebesebben halálba induló, faszizmus felé zuhanó polgári világ, amelybe ő is tartozott, de amelyen páratlan intelligenciájával és becsületességével felül tudott emelkedni, hogy egy számára még bizonytalan, de biztató jövő felé mutasson öregségtől már kissé reszkető kezével.

Gyászoljuk benne a férfit, akiben mindig elegendő erő volt a legnehezebbre: hogy könyörtelenül szembenézzen a világgal és önmagával; a faszizmusok és háborúk ellen tántoríthatatlanul, nyílt mellel kiálló harcost; a munkás embert, aki évtizedekig nem ismert pihenést, aki regényeihez egész könyvtárakat dolgozott fel; és mindettől elválaszthatatlanul az író, aki az imperializmus valóságtól rettegő szellemi légkörében ismét bebizonyította: nincs mű valóság, igazság nélkül.

Meghalt Thomas Mann; elmúlik majd a világ is, amelyben élt és dolgozott; de a tükör, amivé ő vált, sohasem törlik össze.

Eörsi István